

Fővárosi Törvényszék, mint másodfokú bíróság
67. Pf. 635.434/2017/8.

A Fővárosi Törvényszék, mint másodfokú bíróság

által képviselt

Budapest Hitel és Fejlesztési Bank Zrt. (1138 Budapest, Váci út 193.) **felperesnek**

dr. Gönczi László ügyvéd (1027 Budapest, Margit krt. 54.) által képviselt

alperes ellen

kölcsön megfizetése iránt indított perében a **Pesti Központi Kerületi Bíróság** 33.P.92.373/2016/20. számú végzésével kijavított 18. számú ítéletével szemben a felperes által 21. sorszám alatt előterjesztett és Pf. 6. sorszám alatt kiegészített fellebbezés folytán meghozta az alábbi

V É G Z É S T

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezi és a pert megszünteti.

Megállapítja, hogy a peres felek a felmerült költségeiket maguk viselik.

A végzés ellen nincs helye fellebbezésnek.

I N D O K O L Á S

Az elsőfokú bíróság ítéletében a keresetet elutasította.

Ítéletének tényállásaként rögzítette, hogy a felperesi jogelőd mint hitelező és az alperes mint adós között 2008. február 17. napján hitelszerződés jött létre [REDACTED] számon egy [REDACTED] típusú gépjármű finanszírozása tárgyában. A kölcsönszerződés alapján a felperes 1.112.000.- Ft összegű hitelt nyújtott az alperes részére. A felek a hitelszerződés aláírásával a gépjármű tekintetében vételi jogot alapítottak. Az alperes a hitelszerződés aláírásával kijelentette, hogy az üzletszabályzatban szabályozott ÁSZF-t megismerte, az abban foglaltakat magára nézve kötelezőnek ismerte el.

A felek 2009. január 19-én módosították a hitelszerződést, mely módosítás szerint a szerződés változó futamidejű, a maximális futamidő 120 + 12 hónap. A hitelszerződés 6. pontjában rögzített egyéb feltételek, illetve a módosítással nem érintett részek változatlan tartalommal hatályban maradtak fenn.

Fővárosi Törvényszék, mint másodfokú bíróság

67. Pf. 635.434/2017/8.

2

Az alperes a 2013. november, december és a 2014. januárban esedékes törlesztőrészleteket nem fizette meg, ezért a felperes a 2014. január 28. napján kelt levelében a hitelszerződést azonnali hatállyal felmondta.

A felmondás időpontjában az alperes fennálló tartozása a felperes állítása szerint: 1.812.663.- Ft volt, amelyből 1.052.031.- Ft volt a tőketartozás; 17.358.- Ft a 2013. november 26. napján esedékes részlet; 16.542.- Ft a 2013. december 26. napján esedékes részlet; 17.113.- Ft a 2014. január 26. napján esedékes törlesztőrészlet; 1.034.- Ft a tört időszaki kamat; 651.075.- Ft a tőketartozás aktuális árfolyam-különbözete; 8.788.- Ft a 2013. október 26-i árfolyam-különbözet; 9.667.- Ft a 2013. november 26-i árfolyam-különbözet; 78.- Ft a 2014. január 26-i fizetési hátralék miatti felszólítás költsége; 9.208.- Ft a 2013. december 26-i árfolyam-különbözet; 476.- Ft a 2014. február 26. napján fizetési hátralék miatti második felszólítás költsége; 10.346.- Ft a 2014. január 26-i törlesztőrészlet árfolyam-különbözete; 629.- Ft a 2014. január 28-án számított tört időszaki kamat árfolyam-különbözete; 18.254.- Ft a be nem szedett kamat, valamint 62.000.- Ft a késedelmi kamat. A felmondólevelet az alperes 2014. március 10. napján átvette.

Ezt követően a felperes 2014. július 16. napján felszólította az alperest 1.858.876.- Ft tőkének 2014. július 30. napjáig történő megfizetésére. A felszólító levelet az alperes 2014. szeptember 21. napján átvette. Ezt követően 2016. június 15-én a felperes felszólította az alperest 1.558.614.- Ft és 63.837.- Ft összegű késedelmi kamatának 2016. június 29. napjáig történő megfizetésére. A felszólítást az alperes 2016. július 9-én átvette.

Ezt követően fizetési meghagyás kibocsátását kérte az alperessel szemben. A felperes 2015. március 16-i dátummal elkészítette az elszámolást, amely felülvizsgált elszámolásnak minősül. A felülvizsgált elszámolásban megállapításra került, hogy a tisztességtelenül felszámított összeg 338.908.- Ft, az elszámolás előtt a tartozás nyilvántartás devizanemében meghatározott összege 1.897.522.- Ft, az elszámolás fordulónapját követően a nyilvántartás devizanemében fennálló alperesi tartozás 1.558.614.- Ft volt.

A felperes keresetében 1.558.614.- Ft tőke és a tőkeösszeg után 2015. február 2. napjától a kifizetés napjáig járó a mindenkori jegybanki alapkamat kétszeres szorzatának megfelelő mértékű késedelmi kamata, valamint a perköltség megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Vitatta a kereset összecszerúségét. Álláspontja szerint a felperes nem alkalmazta a szerződés módosításának rendelkezéseit a 2009. január 19. napja utáni időszakra, így a felmondása nem volt jogszerű és az nem is hatályosulhatott. Előadta továbbá, hogy a szerződés és annak módosítása alapján készült felmondásban szereplő fennálló tartozás összegének kimutatása nem érthető, nem teljes körű és nem megalapozott, ezért ez alapján a követelés mértéke nem megalapozott, vitatott. Hivatkozott arra is, hogy a szerződés és annak módosítása nem deviza alapú szerződés, ezért az árfolyamkockázat a szerződésből kiesik. Álláspontja szerint a szerződés a Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontja és b) pontja alapján semmis, mert a perbeli hitelszerződésben szereplő törlesztőrészletek értéke és a perbeli hitelszerződésben szereplő THM mértéke nem valós.

Ítéletének indokolásában megállapította, hogy a peres felek között a Ptk. 523. § alapján kölcsönszerződés jött létre. A kölcsönszerződés feltételeit az alperes nem teljesítette, a részletekkel késedelembe esett, ezért a felperes a Ptk. 525. § (1) bekezdésében rögzítettek alapján 2014. januárjában felmondta a szerződést.

Elsődlegesen az alperesnek a Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontjára, másrészt a Hpt. 213. § (1) bekezdés b) pontjára alapított érvénytelenségi kifogását vizsgálta.

Tekintettel arra, hogy az eljárás során már felülvizsgált elszámolás született, ezért az alperes a Hpt. 213. § (1) bekezdés b) pontja alapján a szerződés érvényességét nem vitathatja, hiszen a DH2. törvény éppen a felülvizsgált elszámolással rendezte a Hpt. 213. § (1) bekezdés b) pontjában feltüntetett érvénytelenségi okokat.

A Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontjára alapított érvénytelenségi kifogás kapcsán megállapította, hogy a törlesztőrészletek kiszámíthatóságával kapcsolatos rendelkezéseket az üzletszabályzat 18. pontja határozza meg és egészíti ki a finanszírozás pénzügyi feltételeit. Az alperes által átvett üzletszabályzat pontosan meghatározza a törlesztőrészletek számítási módját. A számlakonverziós árfolyamok a felperes honlapján a szerződés teljes tartama alatt, a szerződés teljes időszakára vonatkozóan elérhetőek voltak. A szerződés tehát ezen okokból nem érvénytelen.

Ezt követően azt vizsgálta, hogy a felek között létrejött szerződés deviza alapú szerződésnek minősül-e.

A Kúria 6/2013 PJE határozatában foglaltak szerint ha a kölcsönt forintban határozzák meg, de a szerződés egyéb rendelkezéseiből következően egyértelmű, hogy a kölcsön devizában kerül megállapításra a szerződésben meghatározott időpontban az ott meghatározott pénzügyi deviza vételi árfolyama figyelembevételével, ezt az összeget, valamint annak járulékait kell az adósnak visszafizetnie a mindenkor irányadó eladási árfolyamon számítva. Egyik meghatározási mód sem sérti a Ptk. 523. §-ban írtakat. Nem szükséges ugyanis, hogy maga a kölcsönadott, folyósított összeg, illetve a törlesztések összege tételesen szerepeljenek a szerződésben, hanem az is elégséges, ha azok kiszámítható módon vannak meghatározva. Amennyiben a kölcsönadott deviza összeg, a folyósított forint összeg, illetve a visszafizetendő forintban meghatározott törlesztőrészletek egyértelműen kiszámíthatók a szerződés rendelkezései alapján, akkor a deviza alapú kölcsönszerződés nem ütközik a Ptk. 523. § (1) bekezdésébe. A kirovó és a lerovó pénznem lényegéből következik, hogy téves az az álláspont, amely szerint a törlesztés pontos összege nem határozható meg a szerződéskötés időpontjában. A deviza alapú kölcsöntartozás éppolyan egyértelműen meghatározott, mint az effektivitási kikötéssel ellátott deviza kölcsön. Az adós tartozása mindkét esetben a szerződéskötés időpontjában rögzül, az a kirovó pénznemben meghatározott összeg. A kirovó és a lerovó pénznem eltéréséből szükségszerűen fakad, hogy a szerződéskötés időpontjában nem lehet megmondani, hogy a lerovás pénzneméből mennyit kell adni ahhoz, hogy az adós teljesítsen. Ez azonban a kirovó tartozás egyértelmű meghatározottságát nem érinti.

A deviza alapú kölcsön mögött deviza forrás áll. Annak vizsgálata, hogy egy konkrét szerződés mögött van-e devizaforrás lehetetlen és egyben szükségtelen is a perekben. A szerződésben

meghatározott kamat nem azonos az adott deviza jegybanki alapkamatával, annak meghatározása során más tényezők is megjelennek, ahogy a forint kölcsön kamata sem azonos a bank kölcsön esetén a jegybanki alapkamattal. A deviza alapú kölcsön lényege, hogy az adós tartozása devizában keletkezik, a kölcsön folyósítására és a törlesztésre pedig forintban kerül sor. A tartozás devizában van megállapítva, az adós forintban teljesítendő fizetési kötelezettsége ezért a forint erősödésétől, gyengülésétől függ. A devizában meghatározott kölcsönért az adósnak a forint gyengülése esetén többet kell visszafizetnie, a terhei növekednek, míg erősödése esetén kevesebbet, terhei csökkenek. A hitelező helyzetére ugyanakkor az árfolyam változása nem hat ki, hiszen az adós általi visszafizetéskor forintban ugyanolyan értékű devizához jut, mint amennyit folyósított.

Fentiekre tekintettel megállapította, hogy a felek között nem deviza szerződés, hanem deviza alapú szerződés jött létre, amely a 6/2013 PJE határozat fent idézett rendelkezései alapján érvényes szerződésnek minősül.

Ezt követően azt vizsgálta, hogy az alperes által hivatkozott árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezés megfelelő-e.

Ezzel kapcsolatosan megjegyezte, hogy az árfolyamkockázat vonatkozásában az alperes az üzletszabályzat 18.3.4., valamint a kölcsönszerződés 7. pontjában rögzített árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás, mint szerződéses feltétel tisztességtelenségére hivatkozott.

Ezzel kapcsolatosan kifejtette, hogy a felperes tájékoztatása világos és érthető az átlagos fogyasztó számára is, mivel rögzíti, hogy a törlesztőrészlet változhat az árfolyam és a kamat alakulásától függően. Rögzíti, hogy a törlesztőrészletek növekedhetnek, illetve a teljes hátralévő tőketartozás is növekedhet. Felhívja az adós figyelmét arra is, hogy a deviza alapú finanszírozásnak fokozott kockázata van. A kölcsönszerződés aláírása egyúttal az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatást, annak megértését, illetve a kockázat következményeinek vállalását is igazolja. Már számos ítélet, többek között a Kúriának a Pfv.VI.20.966/2015/5 számú ítélete is megállapította egy hasonló szerződés kapcsán, hogy a kölcsönszerződés 7. pontja megfelelő tájékoztatást ad az adósnak az árfolyamkockázatról és az árfolyam változásáról.

A THM-re vonatkozó alperesi észrevétel alapján rögzítette, hogy a THM számítására külön jogszabály, vagyis a betéti kamat, az értékpapírok hozama és a teljes hiteldíjmutató számításáról és közzétételéről szóló 41/1997. (III.5.) Kormányrendelet tartalmaz részletes szabályokat. Ezen rendelet részletesen rendelkezik arról, hogyan kell kiszámítani a THM-et egy adott szerződéssel kapcsolatban, az üzletszabályzat 17. pontja pedig ezen rendelet szabályaira hivatkozik a THM számítási módját illetően. A felperes tehát ezen rendelet szabályai szerint számította ki a THM-et, amelynek számítását a PSZÁF felügyelte és jelenleg is az MNB felügyeli.

A költségekről, kamatokról, díjakról és azok változásáról a felperesi üzletszabályzat 17. pontja rendelkezik, amely részletesen megjelöli, hogy mely esetekben van erre mód. A módosítás esetében a felperes ügyfeleinek tájékoztató levelet küldött. Az üzletszabályzat 17.1. pontja szerint ha az ügyfél a módosítással nem ért egyet, jogosult a szerződést felmondani. Ha a szerződést nem mondja fel, akkor a felperes azt elfogadottnak tekinti.

Mindezek alapján megállapította, hogy ahogy a szerződés és a szerződés módosítás is tartalmazta, a futamidő végéig a felperes az alperes által fizetendő törlesztőrészeket nem módosította.

Ezt követően azt vizsgálta, hogy a felmondás joghatályos volt-e, azaz a felmondás időpontjában az alperesnek állt-e fent tartozása, amely indokolta azt.

A szerződés nem forint alapú, hanem deviza alapú szerződés és az alperesnek az elszámolás vonatkozásában abból kellett volna kiindulnia, hogy az általa felvett svájci frankban meghatározott kölcsön összege az egyes törlesztőrészek alkalmazásával -figyelembe véve az árfolyamkockázatot- milyen összegű tartozásnak felel meg. Az alperes azt kifogásolta, hogy a felmondás időpontjában a tisztességtelenül felszámított 338.908.- Ft összegnél kevesebb tartozása állt fenn, nevezetesen csak a 3 havi elmaradt törlesztőrészlet. A felmondásban a felperes 1.812.266.- Ft tartozást tüntetett fel. Ez az összeg azonban az alperes álláspontja szerint a deviza törvény szerinti elszámolásban foglaltakra tekintettel valótlannul került feltüntetésre.

Az elszámolás szerint 338.908.- Ft volt a felperes által tisztességtelenül felszámított összeg, így a kettő egybevetéséből megállapítható, hogy az alperesnek a felmondáskor a fennálló tartozása nem annyi volt, amennyit a felmondó levél tartalmazott. A felperes keresete tehát azon okból, hogy a felmondólevelében a felmondás időpontjában megjelölt alperesi tartozás nem felelt meg a valóságnak, a felmondás nem tartalmazta azt a pontos összeget, amellyel az alperes a felperesnek a felmondás időpontban tartozott, ezért nem minősül érvényes felmondásnak.

Kiemelte, hogy nem jogszerű a felmondás, ha valótlannal, a hitelezőt meg nem illető kintlévőségi adatokat tartalmaz. A Ptk. 321. § (1) bekezdése értelmében a jogszerű felmondásnak a perbeli esetben a szerződésen kellett volna alapulnia. A felperes elmulasztotta azt a nyilatkozatot, ami szükséges lett volna ahhoz, hogy az alperes teljesíteni tudjon. Ebből következik, hogy a felperes a Ptk. 302. § b) pontja szerint késedelembe esett, ami a 303. § (3) bekezdése értelmében az alperes egyidejű késedelmét, ekként a felmondás jogszerűségét kizárja. Tekintettel arra, hogy a Ptk. 321. § (1) bekezdése szerint a felmondás a szerződést megszünteti, ezért megállapította, hogy miután a felek között létrejött szerződés joghatályosan nem került felmondásra, ezért az a mai napig folyamatban van, tehát annak megszüntetésére nem került sor.

Figyelemmel arra, hogy a szerződés nem szűnt meg, az alperes tartozása a felperes felé nem vált esedékessé, ezáltal a felperes követelése idő előtti, tehát a felperesnek joghatályosan összegszerűségben is pontosan kell újból felmondania a szerződést ahhoz, hogy az alperes tartozása esedékessé váljon és ezt követően követelheti az alperestől a tartozás megfizetését.

Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben a felperes terjesztett elő fellebbezést, melyben az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatásával az alperes kereseti kérelem szerinti marasztalását, valamint alperes első- és másodfokú perköltség viselésére kötelezését kérte.

Fővárosi Törvényszék, mint másodfokú bíróság

67. Pf. 635.434/2017/8.

6

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság ítélete meghozatala során az ügy érdemi elbírálásának alapjául szolgáló jogszabályokat tévesen alkalmazta. Az elsőfokú bíróság a felperes kereseti kérelmét azon indokkal utasította el, hogy álláspontja szerint a felperes felmondása érvénytelen, mivel ha a tisztességtelenül felszámított összeget a felmondás időpontjában vette volna figyelembe, akkor nem annyi lett volna a felmondáskori tartozás, mint ami a felmondásban rögzítésre került.

Az elsőfokú bíróság azonban ítélete meghozatala során tévesen alkalmazta a deviza törvényt, ugyanis a felperes teljesen szabályosan, a deviza törvény előírásainak megfelelően járt el, amikor a tisztességtelenül felszámított összeget 2015. február 1. napi esedékességgel vette figyelembe. Figyelemmel arra, hogy jogszabály írta elő a tisztességtelenül felszámított összeg esedékességét, a bíróság utólag nem mondhatja azt, hogy annak már visszamenőlegesen esedékessé kellett volna válnia és módosítania kellett volna a felmondáskori tartozást.

Álláspontja szerint azért sem volt helyes az elsőfokú bíróság indokolása, mert a tisztességtelenül felszámított összeg figyelembevételével is lett volna tartozása az alperesnek a felmondáskor, így a felmondás ezért sem lehet érvénytelen. Az újraszámolt elszámoláshoz képest a táblázatban szereplő a 95.701.- Ft túlfizetés ellenére változatlanul fenntartotta azon álláspontját, hogy az alperesnek a felmondáskor három havi törlesztő díj tekintetében tartozása állt fenn, ami a felmondás alapját képezte.

A felperes a kereseti kérelmét mind jogalapjában, mind összecszerúségében teljes mértékben okiratokkal igazolta az elsőfokú eljárás során, mely iratokból a felmondás szabályszerűsége is minden kétséget kizáróan megállapítható.

Előadta, hogy a 2014. évi XL. tv. (DH2 tv.) 2014. október 15. napján, bizonyos rendelkezései pedig 2014. november 1. napján léptek hatályba. Ezen törvény rögzíti, hogy az elszámolást 2015. február 1. napjától kellett felperesnek elkészítenie. A DH2. tv. és annak végrehajtására létrejött egyéb jogszabályok a perbeli felmondást követően léptek hatályba. Egy olyan jogszabály, ami a felmondás időpontját követően lépett hatályba, álláspontja szerint nem teheti hatálytalanná vagy érvénytelenné azt a jognyilatkozatot, ami az adott jogszabály keletkezése előtt keletkezett. Ezt az álláspontot erősíti az is, hogy sem a DH3 tv., sem egyéb jogszabály nem rendelkezik arról, hogy a jogalkotó az elszámolás alkalmazását visszamenőlegesen léptette volna hatályba és arról sem, hogy a jogszabály rendelkezéseit a jogszabály hatálybalépése előtt létrejött jogviszonyokban tett jognyilatkozatok tekintetében kellene alkalmazni, erre irányuló kifejezett rendelkezést nem tartalmaz a jogszabály. Miután a jogszabály írta elő a tisztességtelenül felszámított összeg esedékességét, ezért a bíróság nem mondhatja azt utólag, hogy annak már visszamenőlegesen esedékessé kellett volna válnia és a módosítania kellett volna a felmondáskori tartozást. A devizatörvény hatálya alá tartozó szerződések átszámítása nem azt jelenti, hogy az átszámítás alapján keletkezett esetleges tisztességtelenül felszámított összeg visszamenőlegesen esedékes. A tisztességtelenül felszámított összeg esedékessége csak az elszámolás elvégzésének időpontja lehet, amit a jogszabály 2015. február 1. napjában határozott meg. A felperes tehát szabályosan járt el a devizaelszámolás során is. Hivatkozott az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglaltakra, mely szerint jogállamisági clausulából vezethető le a visszaható hatályú jogalkotás tilalma, amely a jogalkotási törvények

Fővárosi Törvényszék, mint másodfokú bíróság

67. Pf. 635.434/2017/8.

7

sarokköve is. A jogállamiság egyik legfontosabb eleme a jogbiztonság, amely megköveteli, hogy a jogalanyoknak meglegyen a tényleges lehetőségük arra, hogy magatartásukat a jog előírásaihoz tudják igazítani, ennek érdekében a jogszabályok a kihirdetésük megelőző időre nézve nem állapítsanak meg kötelezettséget. Álláspontja szerint amennyiben a jogalkotó a visszamenőleges hatályt tartotta volna alkalmazandónak a tisztességtelen elszámolások körében, erről kifejezetten rendelkezett volna. Miután pedig erről nem rendelkezett, így minden kétséget kizáróan megállapítható, hogy nem volt a jogalkotónak célja a visszamenőleges hatály alkalmazása. Mindezek alapján álláspontja szerint a jelen ügyben a felmondást egy későbbi időpontban hatályba lépett törvény szerint nem lehet érvénytelennek tekinteni.

Hivatkozott arra is, hogy a perbeli devizatörvény szerinti elszámolás felülvizsgált elszámolásnak minősül, ezért az alperes már nem vitathatja, hogy a 2014. január 28. napján kelt és alperes által 2014. március 10. napján átvett felmondás érvényesen hatályosult az elszámolás vitathatatlansága folytán.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében tartalma szerint az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását és a felperes másodfokú perköltségben történő marasztalását kérte.

Álláspontja szerint helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a felperesi felmondás időpontjában az alperesnek nem volt tartozása, ezért a kölcsönszerződés nem szűnt meg. Utalt e körben a Fővárosi Törvényszék, mint másodfokú bíróság 73.Pf.634.507/2017/4. számú ítéletében foglaltakra, mely szerint a civilisztikai kollégiumvezetők 2015. november 9-10. napján tartott országos értekezletről készült emlékeztető III.1. pontja foglalkozott azzal a kérdéssel, hogy érinti-e a felmondás jogszerűségét, ha a felülvizsgált elszámolás alapján az tűnik ki, hogy a fizetési késedelemre alapított felmondás időpontjában az adós nem volt késedelemben. Az ott kifejtettek szerint a felmondás a szerződésben kikötött vagy a törvényben meghatározott felmondási ok fennállta hiányában érvénytelen. Ezért ha az elszámolás alapján a felmondási ok megdől, vagyis az adós nem esett késedelembe vagy késedelme nem éri el a felmondási okként megjelölt időt, akkor a kölcsönszerződés a felmondás érvénytelensége miatt nem szűnik meg. Ugyanezen határozat tartalmazza, hogy az Alkotmánybíróság 3019/2017. (II.17.) AB határozata indokolása szerint az 54/2014. (XII.10.) MNB rendelet 6. § (2) bekezdése nem dönti el a szerződés felmondásának érvényességét, így a tisztességtelenül felszámított összeget a felmondás időpontjában fennálló tartozás meghatározásakor nem lehet figyelmen kívül hagyni.

A felperes fellebbezése nem alapos.

A másodfokú bíróság a felperes fellebbezése tükrében vizsgálta a felmondás jogszerűségét.

Rögzíti a másodfokú bíróság az elsőfokú eljárás irataiból, hogy a felek szerződéséhez kapcsolódó általános szerződési feltételeket tartalmazó Üzletszabályzat 27.2. pontja értelmében a Budapest

Fővárosi Törvényszék, mint másodfokú bíróság

67. Pf. 635.434/2017/8.

8

Autó jogosult a szerződést azonnali hatállyal felmondani a régi Ptk. 525. §-ban meghatározott esetekben, továbbá, ha az ügyfél a szerződésben és annak mellékleteiben foglalt valamely kötelezettségét a kitűzött határidőn belül részben vagy egészben nem teljesíti. Különös súllyal emelte ki e körben az ezen pontban felsorolt egyes eseteket.

Figyelemmel arra, hogy az Üzletszabályzat ezen pontja valamely szerződéses kötelezettség egészben vagy részben történő nem teljesítéséhez fűzte az azonnali hatályú felmondás jogát, ezért a másodfokú bíróság azt vizsgálta, hogy a felmondás időpontjában ténylegesen állt-e fenn tartozása az alperesnek.

Rámutat ezzel kapcsolatosan a másodfokú bíróság, hogy alaptalanul hivatkozott a felperes arra, hogy egy olyan jogszabály, ami a felmondás időpontját követően lépett hatályba, nem teheti hatálytalanná vagy érvénytelenné a jogszabály keletkezése előtti jognyilatkozatot.

A 2014. évi XXXVIII. törvény (DH1 tv.) 3. § (1) és 4. § (1) bekezdései kimondták az árfolyamrésre és az egyoldalú szerződésmódosításra vonatkozó szerződéses kikötések semmisségét. Általános jogelv, hogy az érvénytelenség -akár a teljes szerződésre, akár egyes szerződéses kikötésekre vonatkozóan állapítható meg- a szerződés megkötésének időpontjára visszaható hatályú. Az 1/2010. (VI.28.) PK vélemény 2. pontja értelmében az érvénytelenség általános jogkövetkezménye ugyanis az, hogy az ilyen ügyletre nem lehet jogot alapítani, vagyis a felek által célzott joghatások nem érhetőek el.

A DH1 tv. 3. §-a megdönthetetlen törvényi vélelmet állított fel a különmemű devizaárfolyamok egyedileg meg nem tárgyalt, illetve általános szerződési feltételként történt kikötése és alkalmazása tisztességtelensége mellett, kimondva azok semmisségét.

Az 1/2016. Polgári jogegységi határozat I/C. pontja értelmében a DH1 tv. 3. § (2) bekezdése akként rendelkezett, hogy a semmiségük folytán kihulló rendelkezések helyébe mind a folyósítás, mind a törlesztés tekintetében a Magyar Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyamának alkalmazására irányuló rendelkezés lép a 3. § (3) bekezdésében meghatározott kivételekkel.

A DH1 tv. megdönthető törvényi vélelmet állított fel a körben is, hogy a 4. §-ban az egyoldalú kamat, költség- és díjmelést lehetővé tevő egyedileg meg nem tárgyalt, illetve általános szerződési feltételeket tisztességtelennek minősítette. A tisztességtelen kikötésekhez érvénytelenségük folytán nem fűződhet a felek által célzott joghatás, ez következik az érvénytelenség fogalmából és lényegéből is.

A tisztességtelen egyoldalú kamat-, költség- és díjmelést lehetővé tevő egyedileg meg nem tárgyalt, illetve általános szerződési feltételeket ezért úgy kell tekinteni, mintha azok nem váltak volna a szerződés részévé, a szerződés ezek nélkül változatlan tartalommal köti a feleket. Ennek folytán a tisztességtelen kikötés ellenére a fogyasztó által történt teljesítéseket javára, a DH2 tv. 4. § és 6. §

Fővárosi Törvényszék, mint másodfokú bíróság

67. Pf. 635.434/2017/8.

9

alapján a pénzügyi intézmény túlfizetesként volt köteles elszámolni. A DH2 tv. 5. § (7) bekezdése értelmében az elszámolás részét képező új törlesztőrészletek megállapítása a tisztességtelen egyoldalú kamat-, költség- és díjmelés nélküli szerződési tartalommal történik.

A civilisztikai kollégiumvezetők 2015. november 9.-10. napján tartott országos értekezletéről készült emlékeztető III.1. pontja értelmében a felmondás a szerződésben kikötött vagy a törvényben meghatározott felmondási ok fennállta hiányában érvénytelen – mert a felmondás joga a feltételek hiányában nem illette meg a szerződő felet. Ebből kifolyólag ha az elszámolás alapján a felmondási ok megdől - pl. az adós nem esett késedelembe, késedelme nem éri a felmondási okként megjelölt időt, stb. - , akkor a kölcsönszerződés a felmondás érvénytelensége miatt nem szűnik meg.

Figyelemmel arra, hogy a fentiek szerint a jogszabály alapján az érintett szerződési kikötések a szerződés megkötésének időpontjára visszamenőleg érvénytelennek minősülnek, ezért nem osztotta a másodfokú bíróság azt a felperesi álláspontot, hogy a felülvizsgált elszámolás adatai a felmondás időpontjában fennálló hátralék összegére nem hatnak ki.

Mindezek alapján a felülvizsgált elszámolás adatai, így a fentiek szerinti túlfizetesként elszámolandó befizetések figyelembevételével kellett állást foglalni abban, hogy az alperesnek a felmondás időpontjában ténylegesen állt-e fenn tartozása.

A másodbíróság a felperes által az elsőfokú eljárás során az 1. számú beadványa mellékleteként becsatolt, a felülvizsgált elszámolás részét képező „újraszámítás részletes levezetése” elnevezésű mellékletből megállapította, hogy a felmondás időpontjában, azaz 2014. január 28. napján az alperesnek 95.701.- Ft túlfizetése volt a devizatorvények szerinti elszámolás eredményeként.

Ennek folytán miután az elszámolásban rögzített túlfizetés összege meghaladja a felmondás okául megjelölt három havi befizetni lemulasztott törlesztőrészlet összegét, az adós nem esett késedelembe, ezért az üzletszabályzat 27.2. pontja és a régi Ptk. 525. § szerinti felmondási ok hiányában a kifejtettek értelmében a felmondás érvénytelen.

A felmondás érvénytelensége folytán a szerződés felmondás útján nem szűnt meg és az a szerződés megkötésének időpontjára és a szerződésmódosításban rögzített futamidőre tekintettel lejárat folytán sem szűnt meg.

Figyelemmel arra, hogy a felperes a kereseti kérelmét a felmondással megszűnt szerződésre alapította, ezért a felperesi tényállításokhoz való kötöttség folytán a felperes követelése idő előttinek minősül.

Fővárosi Törvényszék, mint másodfokú bíróság

67. Pf. 635.434/2017/8.

10

Ennek jogkövetkezménye azonban az elsőfokú bíróság ítéletében foglaltakkal szemben nem a kereset érdemi elutasítása, hanem a Pp. 130. § (1) bekezdés f) pontja és a Pp. 157. § a) pontjai alapján a per megszüntetése.

Mindezek alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 251. § (1) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte és a pert a fentiek szerint megszüntette.

Az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezésére és a per megszüntetésére tekintettel egyik fél sem tekinthető pernyertesnek az eljárásban, ezért megállapította a másodfokú bíróság, hogy az eljárás során felmerült költségeiket a felek maguk viselik.

Budapest, 2018. január 23.

dr. Ilisz Gabriella s.k.
a tanács elnöke

dr. Rajnai Gabriella s.k.
előadó bíró

dr. Sáhó Monika s.k.
bíró